

УДК 330.4:216.2

Науменко Олександр Андрійович

асистент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»

ІННОВАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗМЕНШЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛЯРИЗАЦІЇ В УМОВАХ ШВИДКОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ЗМІНИ

У контексті глобальних тенденцій інноваційного прогресу, стрімка технологічна трансформація є ключовим каталізатором змін як у національній економіці, так і в суспільних процесах. Водночас цей розвиток має двоїсту природу: інновації відкривають нові горизонти для економічного зростання та покращення якості життя, але водночас посилюють ризики соціальної нерівності та суспільної поляризації. Таким чином, дослідження взаємозв'язків між технологічним прогресом і соціальною диференціацією набуває особливої актуальності для формування стійкої та інклюзивної моделі розвитку України.

Головна проблема полягає в нерівномірному розподілі переваг, які приносить інноваційний розвиток. Це спричиняє поглиблення наявних форм соціального розшарування та виникнення нових. Одним із найпомітніших проявів цієї проблеми є цифровий розрив — нерівність у доступі до сучасних технологій і навичках їх використання серед різних соціальних груп. Цей розрив обмежує частину населення у можливостях отримання освіти, пошуку роботи, користування державними послугами та активної участі в житті суспільства [1]. Окрім того, автоматизація процесів і впровадження штучного інтелекту змінюють ринок праці, знижуючи потребу в некваліфікованій робочій силі і підвищуючи вимоги до компетенцій працівників. Такі зміни провокують зростання майнової нерівності та ризик структурного безробіття, що створює загрозу соціальній стабільності [2].

Однак, попри зазначені ризики, технологічний прогрес також відкриває можливості для зменшення соціальної диспропорції. Сучасні технології здатні подолати географічні та соціальні бар'єри, забезпечуючи ширший доступ до ресурсів. Наприклад, розвиток онлайн-освіти та дистанційної роботи дозволяє мешканцям віддалених регіонів, людям з інвалідністю чи представникам інших вразливих груп отримувати доступ до нових можливостей. Цифровізація державних послуг підвищує їхню доступність і прозорість, а фінтех-рішення сприяють фінансовій інклюзії. Зрештою, технології можуть стати дієвим засобом для підвищення соціальної мобільності та створення рівних стартових умов, відкриваючи нові шляхи для професійного і кар'єрного розвитку [3].

Для України, яка орієнтується на інноваційне майбутнє, стратегічно важливим завданням є розробка державної політики, спрямованої на максимізацію позитивних ефектів від технологічного прогресу та мінімізацію його негативних наслідків. Це потребує комплексного підходу, що включає всебічні інвестиції в цифрову інфраструктуру країни, модернізацію системи освіти з акцентом на розвиток цифрових компетенцій, створення ефективних механізмів соціального захисту та перекваліфікації працівників, чиї професії стають незатребуваними. Лише створивши інклюзивну цифрову екосистему, Україна зможе використовувати інноваційний потенціал не для посилення соціальних розривів, а для зміцнення згуртованості суспільства і підвищення загального добробуту.

Список використаних джерел

1. Чмерук Г., Краліч В. Цифрова нерівність в Україні: аналіз та шляхи подолання. *Молодий вчений*. 2018. Т. 7. С. 289–293.
2. Гриценко А., Бурлай Т. Вплив цифровізації на соціальний розвиток. *Економічна теорія*. 2020. № 3. С. 24–51.
3. Головач Н. А., Червона С. П. Вплив диджиталізації на соціальну мобільність у сучасному українському суспільстві. *Статистика України*. 2025. № 1. С. 4–13.

УДК 331.5:004

Науменко Олександр Олексійович

аспірант,

Лісніченко Маргарита Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ НАВИЧОК НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ РИНКУ ПРАЦІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС

Становлення цифрової економіки спричиняє глибинні трансформації на ринку праці, зумовлюючи зростання попиту на працівників, здатних ефективно використовувати цифрові технології. Розвиток цифрових компетентностей стає однією з ключових передумов підвищення конкурентоспроможності людського капіталу та забезпечення економічного зростання. Водночас цифрова грамотність визначається не лише здатністю користуватися цифровими сервісами, а й сформованістю інформаційних, комунікаційних, аналітичних навичок, а також умінням створювати цифровий контент.